
Constantin-Edmond Cracsner (2005).
Istoria psihologiei militare românești
București: Editura Psyche

Comandorul psiholog dr. Constantin-Edmond Cracsner și-a asumat prin lucrarea sa „Istoria psihologiei militare românești” îndatorirea, deloc ușoară, de a prezenta drumul parcurs de psihologia militară românească spre fundamentarea ca știință. Trebuie să precizăm de la început că ne aflăm în fața primei lucrări de istorie a psihologiei militare realizate în țara noastră.

Structurată pe nouă capitole, lucrarea prezintă evoluția psihologiei militare într-o manieră accesibilă, putând fi parcursă cu ușurință chiar de cititori care nu dețin cunoștințe solide în domeniul psihologiei sau al activităților desfășurate în mediul militar. Acest aspect constituie unul dintre atuurile lucrării, ce poate fi astfel consultată atât de psihologi, cât și de alți specialiști din mediul militar, pentru care conștientizarea importanței activității psihologice pentru domeniul în care activează este esențială. Primul capitol, „Introducere”, oferă cititorului o imagine generală asupra psihologiei militare ca disciplină teoretică și practică și asupra poziției acesteia în cadrul psihologiei, dar și a științelor militare. Al doilea capitol, intitulat „O retrospectivă caleidoscopică asupra istoriei psihologiei” realizează o sinteză a apariției și dezvoltării psihologiei ca știință, începând cu ideile psihologice din filozofia antică, medievală, din iluminism și romantism și până la paradigmele din cadrul psihologiei științifice, pe care o considerăm deosebit de utilă pentru cititorul nefamiliarizat cu domeniul psihologiei.

Merită să ne oprim mai atent asupra capitolului trei, „Evoluția ideilor psihologice și lupta armată la români” în cadrul căruia autorul se apropie mai mult de realitatea din psihologia românească: sunt discutate idei ce au influențat evoluția acestei științe în țara noastră, dar în același timp și evoluția societății românești, trecerea de la psihologia intuitivă la psihologia științifică fiind realizată concomitent cu prezentarea unor etape importante din cadrul istoriei țării noastre, cum ar fi, de exemplu, perioada domniei lui Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul, Dimitrie Cantemir, perioada războiului de independență, a celor două războaie mondiale, perioada comunistă și etapa de după decembrie 1989. Acest capitol face trecerea la prezentarea, în cadrul celui de-al patrulea capitol, a procesului de

constituire a psihologiei militare românești ca ramură distinctă a psihologiei.

Capitolul cinci, intitulat „Istoria unor structuri de psihologie din armata României” detaliază procesul de dezvoltare a psihologiei românești prin prezentarea evoluției principalelor structuri care au desfășurat activitate psihologică în cadrul armatei române: structurile de psihologie din cadrul Ministerului Administrației și Internelor, Serviciului Român de Informații, Ministerului Apărării Naționale, Serviciului de Protecție și Pază, Serviciului de Telecomunicații Speciale. Urmărirea sistematică a principalelor obiective și atribuții ale acestor structuri, strâns legate de evoluția social-politică din România ultimelor decenii, ajută cititorul să își formeze o imagine asupra psihologiei militare desfășurate în țara noastră.

O atenție deosebită este acordată de autor evidențierii contribuției aduse la dezvoltarea psihologiei militare românești de specialiști din domeniul militar și psihologie. Sunt prezentate personalitățile care s-au succedat la comanda diferitelor structuri, dar și angajați care au activat sau își desfășoară în continuare activitatea în acest domeniu. Deși aceștia apar amintiți pe parcursul întregii lucrări, autorul dedică întregul capitol 7, intitulat chiar „Personalități din istoria psihologiei militare românești”, prezentării acestora. Capitolul cuprinde biografiile a peste douăzeci de psihologi și specialiști din domeniul militar, între care îi amintim pe generalul Victor Anastasiu, psihologul Valeriu Ceaușu, locotenent-colonelul Ștefan Odobleja, colonelul Gheorghe Perțea, psihologul Paul Popescu-Neveanu, profesorul universitar Gheorghe Zapan. Deși este lăudabil efortul autorului de a omagia toate aceste personalități care și-au adus contribuția la dezvoltarea psihologiei militare românești, o serie de informații privind viața și preocupările acestora nu au o relevanță directă pentru tematica acestei lucrări.

În capitolul 8 „Modele de organizare a serviciului psihologic” autorul detaliază principiile și normele de organizare a unor structuri care desfășoară activități psihologice din cadrul sistemului militar și civil românesc, dar și din cadrul sistemului militar din alte cincisprezece țări. Suntem de părere că prezentarea caracteristicilor organizării sistemului militar în alte țări depășește domeniul de interes al unei istorii a psihologiei militare românești; deși autorul afirmă că aceste caracteristici reprezintă repere importante pentru dezvoltarea și reorganizarea

activității psihologice în cadrul Armatei Române, nu ne sunt oferite totuși direcții concrete privind asimilarea lor în cadrul activității psihologice desfășurate în mediul militar din țara noastră.

Lucrarea se încheie cu prezentarea, în cadrul capitolului 9, a unor considerații cu privire la sistemul actual de activități psihologice desfășurate în cadrul Armatei Române și expunerea, în linii foarte generale, a unor propuneri ale autorului vizând restructurarea activității în domeniul psihologiei militare desfășurate în țara noastră. Deoarece obiectivele principale urmărite de autor în cadrul acestei lucrări au fost evidențierea trecutului acestui domeniu și totodată omagierea personalităților care și-au adus contribuția la dezvoltarea sa, putem înțelege

accentul mai redus pus pe oferirea unor direcții de optimizare a psihologiei militare românești. Totuși, cum simpla cunoaștere a trecutului unui domeniu științific nu poate constitui singurul punct de plecare pentru construirea viitorului său, nu putem să nu subliniem necesitatea dezvoltării în continuare a unei metodologii care să eficientizeze practica în domeniul militar românesc. Ne exprimăm, asemeni autorului, speranța că această lucrare va fi urmată de apariția unui tratat care să aprofundeze problematica psihologiei militare românești și considerăm că „Istoria psihologiei militare românești” reprezintă un reper extrem de util pentru materializarea, în viitorul extrem de apropiat, a acestui deziderat.

Roxana Capotescu

CĂRȚI NOI DE PSIHLOGIA MUNCII ȘI ORGANIZAȚIONALĂ

- Bogathy, Z. (2004) *Manual de psihologia muncii și organizațională*. Iași: Polirom.
- Buzărnescu, Șt. (2004). *Practica managerială*. București: Editura Enciclopedică.
- Curșeu, P., Boroș S. (2004). *Femeia manager*. Cluj: ASCR.
- Herr, E.L., Cramer S.H. & Niles, S.G. (2004). *Career Guidance and Counseling Through the Lifespan: Systematic Approaches*. Boston, New York, San Francisco: Tearson Education.
- Iluț, P. (2004). *Valori, atitudini și comportamente sociale. Teme actuale de psihosociologie*. Iași: Polirom.
- Mitrofan, N., Mitrofan, L. (2005). *Testarea psihologică. Inteligența și aptitudinile*. Iași: Polirom.
- Mucchielli, A. (2005). *Arta de a comunica. Metode, forme și psihologia situațiilor de comunicare*. Iași: Polirom.
- Neculau, A. (2004) *Educația adulților*. Iași: Polirom.
- Neculau, A. (coord.), (2004). *Manual de psihologie socială (ediția a II-a)*. Iași: Polirom.
- Pânișoara, G., Pânișoara, I.O. (2004). *Managementul resurselor umane*. Iași: Polirom.
- Pitariu, H.D. (2004). *Ergonomie cognitivă: teorii, modele, aplicații*. București: Matrix Rom.
- Roco, M. (2004). *Creativitate și inteligența emoțională (ediția a II-a)*. Iași: Polirom.
- Rusu, S. (2004). *Cariera ta: primii pași*. Iași: Institutul European.
- Scott, W.R. (2004). *Instituții și organizații*. Iași: Polirom.
- Todoran, D. (2004). *Psihologia reclamei*. București: Tritonic.
- Zamfir, C. (2004). *O analiză critică a tranziției*. Iași: Polirom.
- Zlate, M. (2004). *Leadership și management*. Iași: Polirom.